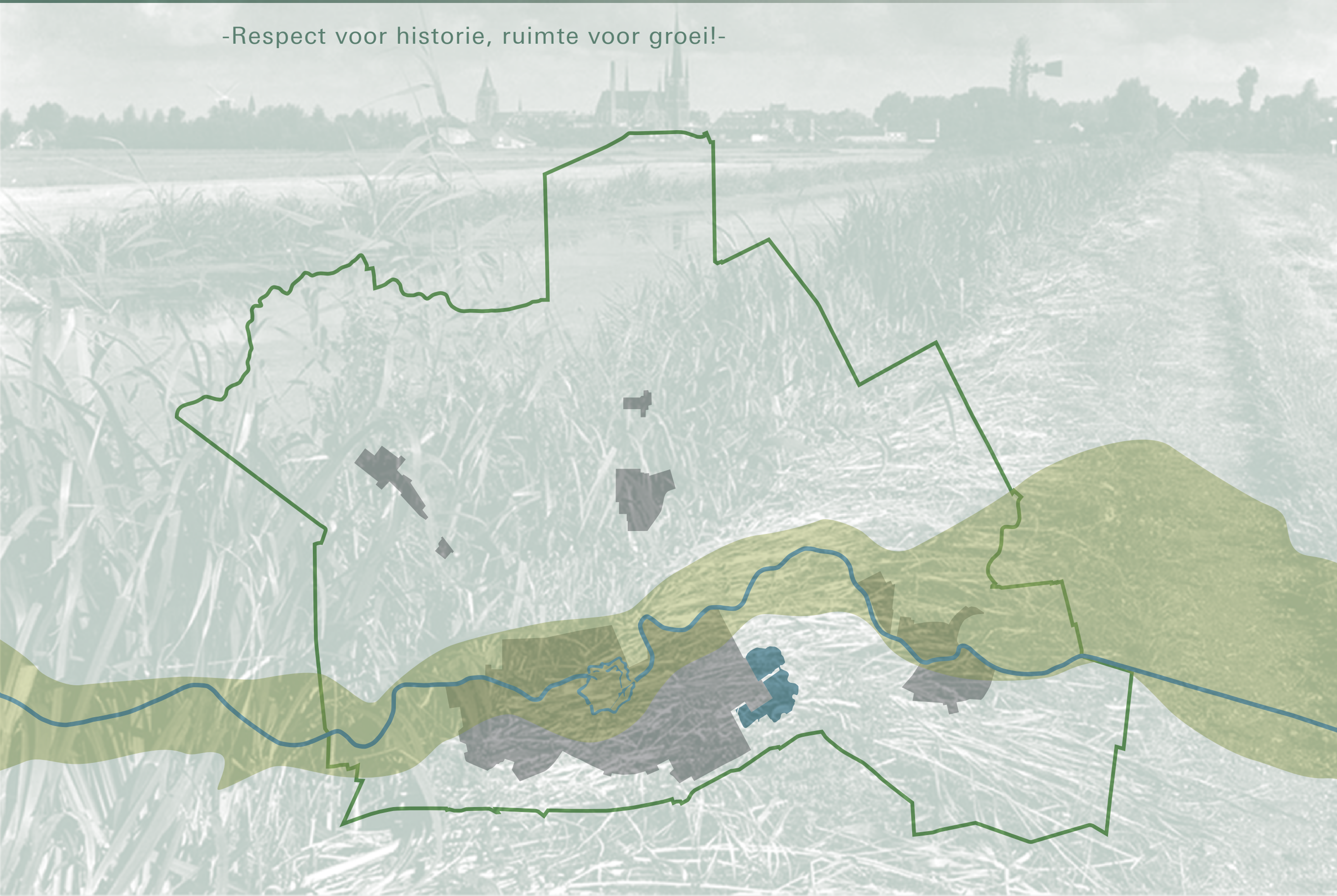

Ruimtelijke Structuurvisie Woerden 2009-2030

-Respect voor historie, ruimte voor groei!-

Ruimtelijke Structuurvisie Woerden 2009-2030

Respect voor historie, ruimte voor groei!

Juli 2009

Kenmerk 2375/R2008-01/ML

SVP

architectuur en stedenbouw

luchtfoto gemeente Woerden (bron: Google earth)

Voorwoord

Woerden bestaat in 2022 650 jaar. Het open veenweidegebied, de Oude Rijnzone met een meer besloten karakter, een levendig stadshart en de vele voorzieningen maken Woerden tot een prettige gemeente om te wonen, werken en verblijven. Deze kwaliteiten bepalen samen de ruimtelijke identiteit van de gemeente. In 2022, maar ook nu al.

Bij het opstellen van deze Ruimtelijke Structuurvisie is het voor ons een belangrijk uitgangspunt dat nieuwe ontwikkelingen die plaats gaan vinden, passen bij deze identiteit. Het plangebied voor de Ruimtelijke Structuurvisie is het hele gemeentelijke grondgebied met daarbinnen de kernen Woerden, Harmelen, Zegveld, Kamerik en Kanis.

Een Ruimtelijke Structuurvisie is nodig om een antwoord te formuleren op de vele ontwikkelingen die in en rondom onze gemeente plaatsvinden. De bijzondere ligging van de gemeente Woerden, centraal in Nederland en midden in het Groene Hart en de Randstad, maken dat de kern Woerden aantrekkelijk is als woonstad, als werklocatie en voor recreatieve uitstapjes. Het omliggende landschap is binnen tien minuten bereikbaar vanuit de binnenstad. Deze aantrekkelijkheid zorgt ervoor dat er vraag is naar woningen, bedrijven zich willen vestigen in de gemeente en er behoefte is aan een uitgebreid recreatief netwerk. Vanwege druk op de ruimte is niets doen geen optie.

Ondanks de druk op de ruimte kiezen we er bewust voor om niet de aantallen centraal te stellen, maar de kwalitatieve ontwikkeling van onze gemeente als basis voor de Ruimtelijke Structuurvisie te kiezen. Daarbij verdienen zowel het verleden als het heden als de toekomstige ontwikkelingen een plek. Het motto voor de Ruimtelijke Structuurvisie luidt dan ook **‘respect voor historie, ruimte voor groei’**.

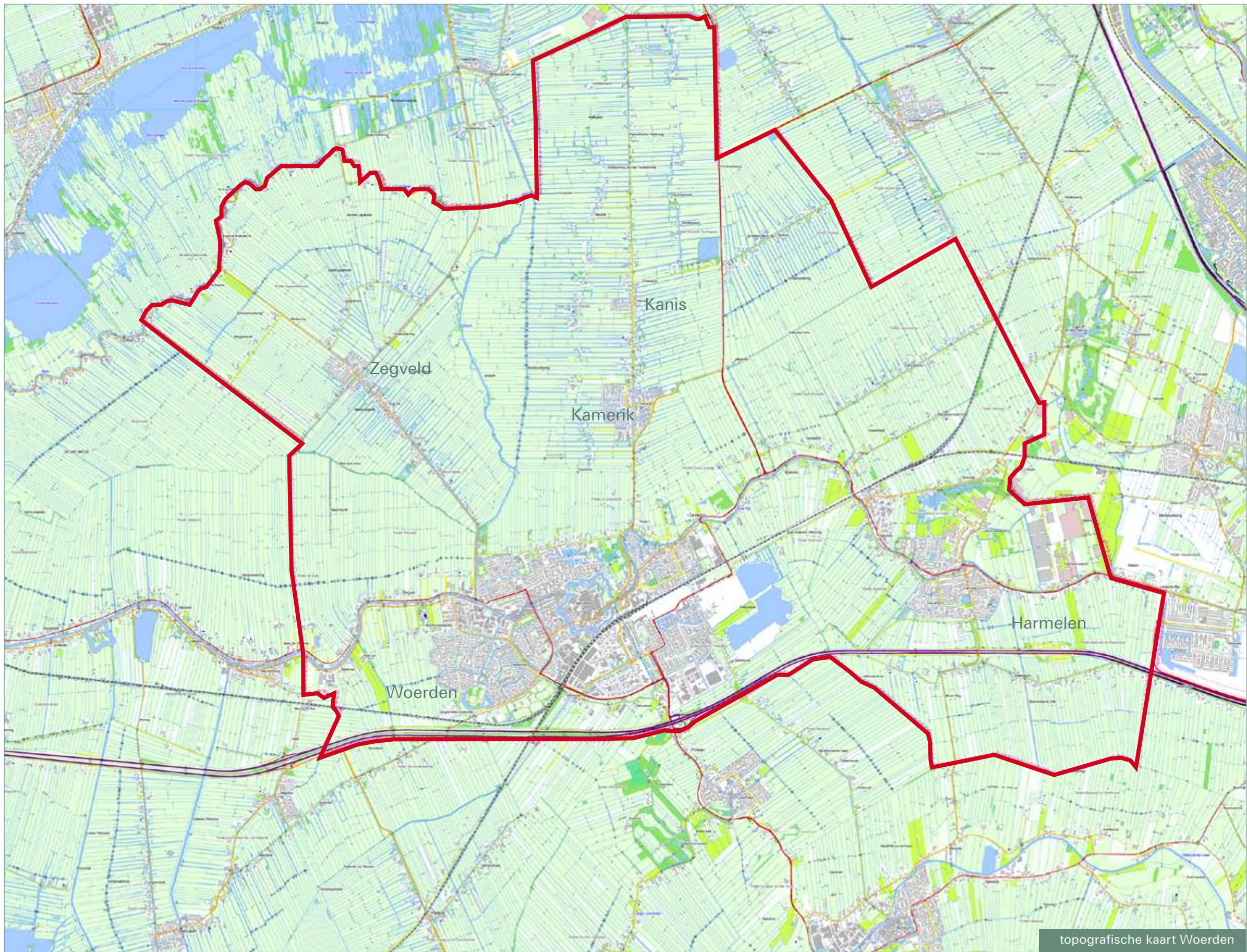
De Ruimtelijke Structuurvisie is samen met veel actieve en betrokken inwoners en andere partijen opgesteld. Dat dit lukte, was voor ons een bewijs dat onze inwoners zich daadwerkelijk betrokken voelen bij hun leefomgeving. Individuele burgers, maatschappelijke organisaties, ondernemers, wijk- en dorpsplatforms, de gemeenteraad, college en ambtenaren hebben een grote rol gespeeld. Na een intensieve zienswijzenfase heeft de raad deze Ruimtelijke Structuurvisie vastgesteld. Samen vormen we Woerden en dankzij dit traject konden wij gezamenlijk in de Ruimtelijke Structuurvisie richting geven aan de identiteit van en de kansen voor onze gemeente.

Namens raad en college van de gemeente Woerden,

Wethouder Johan Strik (Woerden Bouwt)
Wethouder Wim Groeneweg (Woerden leefbaar en veilig)

Inhoud

1. Inleiding	9	5.8 Bijzondere opgaven	29	9. Bijlage II: Context en positionering Woerden	69
1.1 De Ruimtelijke Structuurvisie	9	a. Versterken oeverwal	29	9.1 Ruimtelijke context	69
1.2 Status Ruimtelijke Structuurvisie	9	b. De voortuinen	31	9.2 Ontwikkeling van de regio Utrecht	71
1.3 Ter inzage legging en besluitvorming	9	c. Nieuw regionaal bedrijventerrein	32	9.3 Bestaand beleid	71
1.4 Opbouw Ruimtelijke Structuurvisie	9	d. Golfbaan	34	Wonen	73
		e. Jachthaven	35	Werken	74
2. De kernambities	11	6. Ontwikkelingsperspectief per kern	37	Natuur en ecologie	76
2.1 Kwaliteiten Woerden verder ontwikkelen	11	6.1 Woerden	37	Water	77
2.2 Ruimtelijke en cultuurhistorische identiteit als uitgangspunt	11	Wonen	38	Groen	78
2.3 Alle kernen ook in de toekomst leefbaar en aantrekkelijk	11	Werken	40	Recreatie en toerisme	79
2.4 Woerden goed bereikbaar	11	Recreatie	42	Voorzieningen	80
2.5 Regionale functie verder uitbouwen	11	Water, groen en ecologie	43	Milieu, duurzaamheid en klimaat	81
2.6 Respect voor historie, ruimte voor groei!	11	Verkeer	44	Infrastructuur	82
		Voorzieningen	45	Archeologie en cultuurhistorie	85
3. De huidige ruimtelijke structuur	13	6.2 Harmelen	46	10. Bijlage III: Resultaten planMER	87
3.1 Raamwerk	13	6.3 Zegveld	48	10.1 PlanMER	87
3.2 Twee landschappen: traag en dynamisch	13	6.4 Kamerik en Kanis	50	10.2 Conclusie planMER bedrijventerrein	87
3.3 Ruimtelijke opgave	13	7. Financiële aspecten	53	10.3 Conclusie planMER golfbaan	88
		7.1 De Grondexploitatiewet	53	10.4 Conclusie planMER jachthaven	89
4. De opgave	14	7.2 Het uitvoeringsprogramma	53	Literatuurlijst	91
4.1 Rijks- en provinciaal beleid	14	7.3 Financiële verkenning van het uitvoeringsprogramma	53	Colofon	92
4.2 Gemeentelijk beleid	15	8. Bijlage I: Huidige ruimtelijke structuur	57		
5. De Ruimtelijke Structuurvisie	17	8.1 Drie lagen	57		
5.1 Wonen	19	8.2 Landschap en bodem	59		
5.2 Werken	21	8.3 Infrastructuur	61		
5.3 Recreatie en toerisme	23	8.4 Occupatie en gebruikspatroon	63		
5.4 Natuur, ecologie en water	24	8.5 Ruimtelijke karakteristiek oeverwal	65		
5.5 Groen	25	8.6 Ruimtelijke karakteristiek veenweidegebied	65		
5.6 Infrastructuur	26	8.7 Conclusie: twee landschappen, een dynamisch en een traag landschap	67		
5.7 Voorzieningen	27				

1. Inleiding

1.1 De Ruimtelijke Structuurvisie

In 2008 heeft de gemeenteraad de toekomstvisie Woerden 2022 vastgesteld. In dit document is de koers voor de brede toekomstige ontwikkeling van Woerden bepaald. Beschreven staat welke functies en programma's een plek moeten krijgen in Woerden. In de Ruimtelijke Structuurvisie wordt een ruimtelijke vertaling van de toekomstvisie gegeven en wordt de vraag beantwoord om hoeveel programma's het gaat, waar en op welke manier hier in de gemeente ruimte voor is.

De Ruimtelijke Structuurvisie biedt daarmee een ruimtelijk ontwikkelings- en toetsingskader voor de gemeente Woerden voor de periode tot 2030. Voor de periode tot 2015 gebeurt dat concreter dan voor de periode daarna. Het gaat om projecten die de gemeente zelf en samen met andere partijen in gang zet.

We vinden dit ruimtelijk kader van groot belang voor onze gemeente. We hebben niet de pretentie als gemeentebestuur alleen het ruimtelijk beleid voor de toekomst te bepalen. Alleen al vanwege het feit dat er vele grondeigenaren zijn, is samenwerking een voorwaarde om vooruit te komen. De samenwerking met burgers en andere private en particuliere partijen wordt geheel anders ingevuld dan voorheen. Niet alleen inspraak achteraf, maar juist ook vanaf de start van het opstellen van deze structuurvisie is input geleverd door de bewoners en belangenvertegenwoordigers van onze gemeente. Dankzij hun input aan de voorzijde van het traject hebben we belangrijke bouwstenen voor deze Ruimtelijke Structuurvisie kunnen formuleren.

Die actieve samenwerking met de samenleving vinden we logisch. De samenleving verandert voortdurend en als gemeentebestuur geven we invulling aan die verandering. We zijn als samenleving gemiddeld rijker en hoger opgeleid dan ooit, we maken meer dan ooit intensief gebruik van de vrije tijd. De verschillen in leefstijlen en daarbij horende behoefte worden meer divers. We zijn bereid daarvoor te betalen en er grotere afstanden voor af te leggen. Er is meer aandacht voor immateriële zaken en nieuwe vormen van maatschappelijke inzet. De individualisering zet zich naar verwachting door en tegelijkertijd zijn de mensen actiever op zoek naar gemeenschappelijke belevingen. Het zijn aspecten die ook en vooral in ruimtelijke zin hun weerslag krijgen. In deze structuurvisie geven we ons antwoord op die ontwikkelingen.

1.2 Status Ruimtelijke Structuurvisie

In de Wet ruimtelijke ordening (per 1 juli 2008) is een belangrijke plaats ingeruimd voor de (ruimtelijke) structuurvisie. Het is een ontwikkelingsvisie met een richtinggevend en programmatisch karakter. Het bevat integrale keuzen voor de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid voor de komende jaren en kan worden ingezet als onderdeel van een ruimtelijke onderbouwing voor bestemmingsplannen en projectbesluiten.

De nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening heeft een nauwe relatie met de Grondexploitatiewet. Hiermee worden de rollen van ons als gemeente, maar ook van andere eigenaren verduidelijkt voor wat betreft het geleiden van grondexploitaties. Het verhalen van kosten wordt helderder. Voor het maken van afspraken met particuliere

eigenaren over een financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen met een tekort, is het vereist dat deze ontwikkelingen in de structuurvisie benoemd staan. Vandaar ook dat in deze structuurvisie een projectenkaart en een financiële strategie zijn opgenomen.

1.3 Ter inzage legging en besluitvorming

Het ontwerp Ruimtelijke Structuurvisie Woerden 2009-2030 en de bijbehorende plan-MER hebben ter inzage gelegen van 6 februari t/m 19 maart 2009. Een ieder kon zienswijzen indienen bij de gemeenteraad. Tevens zijn beide documenten toegezonden aan vooroverleginstanties, zoals omliggende gemeenten, provincie, inspectie VROM, ministerie van LNV, regionale maatschappelijke organisaties en de Commissie m.e.r.. Er zijn 3 informatieavonden georganiseerd.

Tijdens de ter inzage legging van 6 februari t/m 19 maart 2009 zijn er 1842 zienswijzen ontvangen. Er zijn 1462 zienswijzen ingediend op basis van een standaardformulier. De zienswijzen zijn samengevat en beantwoord in de zienswijzenrapportage. Deze zienswijzenrapportage is naar de indieners van de zienswijzen opgestuurd.

In de vergadering van de Commissie Omgeving op 14 mei 2009 hebben de indieners van zienswijzen een toelichting kunnen geven op hun zienswijze. Hiervoor hadden zich 18 personen/organisaties aangemeld. Vervolgens heeft de commissie Omgeving op 11 juni 2009 de stukken met het College besproken. Ook is het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. ontvangen, nadat een aanvullende notitie Plan-MER

was gemaakt. In de raadsvergadering van 2 juli 2009 is de Ruimtelijke Structuurvisie Woerden 2009-2030 met bijbehorende Plan-MER gewijzigd vastgesteld. Dit besluit is gepubliceerd op 16 juli 2009 en vervolgens is dit raadsbesluit verwerkt in de structuurvisie juli 2009.

1.4 Opbouw Ruimtelijke Structuurvisie

Na de inleiding worden als eerste in hoofdstuk 2 de kernambities voor de gemeente Woerden beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de huidige ruimtelijke structuur beschreven en in hoofdstuk 4 een samenvatting gegeven van de opgave waar Woerden voor staat. Een uitgebreidere versie hiervan is opgenomen in de bijlagen. In hoofdstuk 5 wordt de ruimtelijke structuurvisie beschreven. In hoofdstuk 6 wordt daarna ingegaan op het ontwikkelingsperspectief per kern. Tot slot bevat hoofdstuk 7 de financiële aspecten behorende bij de structuurvisie.

foto Jaap van der Vooren senior

2. De kernambities

Wij willen onze verantwoordelijkheid nemen als gemeente in het Groene Hart en in de regio Utrecht. Deze ligging biedt kansen en ook beperkingen. Het vraagt om een balans tussen dynamiek en rust en tussen regionale verantwoordelijkheid en lokaal bewustzijn. Deze balans is vertaald in een vijftal kernambities en een centraal motto: ‘respect voor historie, ruimte voor groei’.

De vijf kernambities vormen samen met de huidige ruimtelijke structuur (hoofdstuk 3) en het huidige beleid en de positionering van Woerden in haar omgeving (hoofdstuk 4 en hoofdstuk 9, bijlage II), het vertrekpunt voor de Ruimtelijke Structuurvisie.

We hebben vijf kernambities geformuleerd als leidraad voor de ontwikkelingsrichting van de Ruimtelijke Structuurvisie. Zij vormen de basis van datgene wat we in onze gemeente willen bereiken.

2.1 Kwaliteiten Woerden verder ontwikkelen

Het is voor de toekomst van Woerden van belang om de kwaliteiten die Woerden heeft, verder te ontwikkelen, zodat iedereen, inwoner en bezoeker, trots kan zijn op Woerden. Die kwaliteiten zijn een stedelijke kern met goede voorzieningen en een diversiteit aan woonmilieus, centraal gelegen in het Groene Hart. Zo kan gebouwd worden aan een sterke identiteit die gebaseerd is op voor de inwoners van Woerden herkenbare maar soms deels onzichtbaar geworden waarden. Een belangrijke opgave hierbij is het versterken van de samenhang tussen het bebouwd en onbebouwd gebied, de zogenaamde stad-landrelaties. Dit kan door te investeren in groen én rood en door de toegankelijkheid tussen “rood” en “groen” te versterken. Ook moet er aandacht zijn voor de verhouding tussen rood en groen. Te veel rood leidt tot een te grote druk op het groen.

2.2 Ruimtelijke en cultuurhistorische identiteit als uitgangspunt

De twee bestaande landschappen, het veenweidegebied en de oeverwal, vormen al eeuwenlang de sturende kracht achter ruimtelijke ontwikkelingen in dit gebied. Door ook voor de toekomst de (cultuur)historie als vertrekpunt te nemen, ontstaat een vanzelfsprekende koers die een logisch vervolg is op het verleden. De rijke cultuurhistorie van Woerden vormt een belangrijke inspiratiebron bij toekomstige ontwikkelingen. Hierbij past naast het ruimte bieden aan verstedelijking ook het constant versterken van

groen- en blauwstructuren, zodat robuuste verbindingen ontstaan, die de landschappelijke structuur versterken. Het versterken van de verschillen tussen het veenweidegebied en de oeverwalzone maakt deel uit van deze ambitie. Een vitale en duurzame agrarische sector vormt daarbij een natuurlijke garantie voor het behoud van de landschappelijke kwaliteiten op de lange termijn.

2.3 Alle kernen ook in de toekomst leefbaar en aantrekkelijk

Woerden is een aantrekkelijke woon- en werkgemeente en dat willen we ook blijven. Dit geldt voor alle kernen binnen de gemeente. Dat betekent in eerste instantie investeren in de bestaande woon- en werkgebieden. Maar ook het op peil houden van voorzieningen en het aanbieden van voldoende mogelijkheden voor recreatie, groen, sportvoorzieningen en ontmoetingsruimten in en rondom de kernen. Er zullen ook actief nieuwe aantrekkelijke woonmilieus ontwikkeld moeten worden die passen bij de locatie, dus zowel in stedelijke als in lagere dichtheden. Ook wordt ruimte geboden om werkgelegenheid een plek te geven.

2.4 Woerden goed bereikbaar

Een goede bereikbaarheid is essentieel voor het goed kunnen functioneren van een gemeente. Dit geldt niet alleen voor auto's, maar ook voor het openbaar vervoer en het langzaam verkeer. Het is onze ambitie om goed bereikbaar te zijn binnen de regio. En ook binnen de kernen is blijvende aandacht nodig voor een goede verkeersafwikkeling. Het verbeteren van de verbindingen tussen de kernen en het landschap, met name voor langzaam verkeer, draagt ertoe bij dat het buitengebied veel beter bereikbaar wordt voor recreatieve doeleinden.

2.5 Regionale functie verder uitbouwen

Woerden heeft een belangrijke positie in de regio. Dat brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Veel van de kleinere kernen zullen in toenemende mate afhankelijk zijn van Woerden voor de dagelijkse boodschappen, maar ook voor andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, werkgelegenheid, leisure, cultuur en recreatie. Dit zorgt voor een continue druk op de historische binnenstad waar dan ook blijvend geïnvesteerd zal moeten worden in een hoge kwaliteit van voorzieningenaanbod, de openbare ruimte en de verblijfskwaliteit in de stad. De regionale functie biedt ook zeker kansen voor Woerden. De samenstelling van en het draagvlak voor voorzieningen wordt diverser en krachtiger. Hier profiteren onze eigen inwoners van mee. Voor een deel van de ruimteclaims zal op de lange termijn ook ruimte buiten de binnenstad gezocht moeten worden.

2.6 Respect voor historie, ruimte voor groei!

Dit is het overkoepelende motto voor de structuurvisie. We kiezen ervoor om als gemeente actief sturing te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente, omdat we vinden dat we zo beter de regie kunnen voeren over de kwaliteit van onze gemeente. Het rijke verleden van Woerden, zowel van de stad als het landschap, vormt daarbij het vertrekpunt, hierdoor laten wij ons inspireren. Dat wil niet zeggen dat we de historische situatie bevroren; we kijken juist hoe nieuwe kwalitatieve ontwikkelingen hierop kunnen aansluiten zodat heden en verleden elkaar versterken.